

Anhang B

til

1850.

Rigsdagstidenden.

N° 26.

Anden Session. — Udvalgenes Betænkninger.

(Fortf. af Betæntn. til Finantsforslaget for 1851—1852.)

D. Nogle Fiskerier og Kjøbstadsjorder.

Stovenes Areal er omtrent $6\frac{1}{2}$ Tusinde Tønder Land g. M.

Dette Ministeriet underliggende Jordegods udgjør saaledes tilsammentaget 8,180 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn Bøndergods, foruden Hovedgaardene, der ene findes under Sorø Academie, af Hartkorn 438 - 1 - 1 - 2, dertil kommer Skovskylde Hartkornet 98 - 1 - " - $1\frac{1}{2}$, samt Mølleskylde Hartkornet 69 - 6 - 1 - " samt Tiender af tiendeydende Hartkorn 38,434 - 7 - " - $\frac{1}{2}$.

At Forvaltningen af saa betydelige Fonds og Jordegodsfer i mange Henseender maa være særdeles vanskelig og trykkende for et Cultusministerium; hvis Hovedopgave og Formaal er saa forskellig herfra, er indlysende, og blev allerede anerkendt ved Forhandlingen om den nu gjældende Finantslov af Cultusministeren selv (sfr. Folkethingets Tidende Pag. 625). Denne Forvaltnings Historie og dette, saavel som det forrige Budgets uveselskandede og sammentegnelsesvise Mangler og Ufuldkommenheder, turde være yderligere Vidnesbyrd herfor.

For Universitetets og Communitetets Vedkommende have vi imidlertid efter erholdt Udlaan af Bøger og Regnskaber for 1848, ifølge den Orden og Overskuelighed, der hersker i disse Instituters for nogle Aar tilbage af den nuværende Domainedirecteur og den nuværende anden Directeur for den grønlandske Handel ordnede og indrettede Bogføring, troet os saa tilstrækkeligt oplyste, at vi med nogenlunde Sikkerhed tør ytre den For- mening, at det ved de heromhandlede Bud-

getposter for disse Instituter, hvis Jordegods efter det Ovenførte næsten udelukkende er Arvefæstebøndergods, ikke findes Jøie til særlige Grindringer.

Anderledes stiller derimod Forholdet sig med Hensyn til Sorø Academie.

Vistnok have vi heller ikke her indladt at forsøge paa, ved egne Anstrængelser at hjælpe sig igjennem Budgettets Ufuldkommenhed, ved at erholde Udlaan af Academiets sidst deciderede Regnskab med Bilag (for 1848) og ved, efter at have gennemgaaet dette, endvidere at erholde udlaan Academiets Jordebøger, der imidlertid ere fra 1841 og kun tilveels i suppleret Stand, samt det af den umiddelbare Localbestyrelse til Ministeriet indgivne Budgetforslag. Men uagtet alt dette, og uagtet vi, i Forbindelse hermed, tillige have om mange Poster fra selve Ministeriet indhentet almindelige og specielle Oplysninger, som med al Beredvillighed ere blevne os meddeelte, vil det dog let indsees, at her ved ikke blot har maattet medgaae Mere af Tid og Arbeide, end det i Thingets og det Heles Interesse kan erkjendes onskeligt og passende, men ogsaa, at den Indsigt i Forholdene, som ad denne besværlige Vej har kunnet komme tilstede, dog kun alt for meget maa antages baade utilstrækkelig ifølge Bogføringens eller navnlig Jordebøgenes Bessafsenhed, og utilfredsstillende, forsaavidt de factiske Tilstande og Forhold i Dieblisset ikke aldeles tilforladeligt kunne fremgaae deraf.

Sorø Academies finantsielle Betydning er imidlertid saa umiskjendelig, og dets hidtidige økonomiske Forvaltning har i saa lang Tid været bedømt saa forskelligt, at vi have troet, ikke